

Cowboy bij Groep Diane

Mijn ouders zijn met vakantie. Ik zit thuis te blokken voor mijn herexamens boekhouden en Frans. Achter die laatste hinderissen lonkt mijn diploma A2. Aan lang studeren heb ik een immense hekel en ook deze zomer in augustus 1970 heb ik er geen zin in. Op de dag van de herexamens heb ik zelfs niet de moed om te gaan. Mijn vrienden verklaren mij nadien gek, want de testen waren spotgemakkelijk. Als ik dat hoor, kan ik me wel voor het hoofd slaan. Nu heb ik geen diploma, en moet ik straks de woede van mijn ouders ondergaan en een job gaan zoeken. Of naar het leger, ook al geen aanlokkelijk alternatief.

Gelukkig komt het nieuwe voetbalseizoen eraan en op de eerste trainingen kan ik mij wat afreageren. De doelman heeft een metamorfose ondergaan sinds het vorige seizoen. Zijn lange, wilde lokken zijn kortgeschoren. *'Ik zen baai de raaikswacht'*, zegt hij en hij somt de voordelen op: vrijgesteld zijn van legerdienst, veel sport mogen doen en al vanaf de eerste dag een loon uitbetaald krijgen. Dat klinkt mij als muziek in de oren, het lost in één klap alle problemen op. Wanneer mijn ouders thuishomen, is mijn aanvraag voor de rijkswacht al verstuurd. Pas veertig jaar later zal ik te weten komen dat onze doelman tijdens zijn eerste jaar bij de rijkswacht in een depressie is gesukkeld. Dat hij de aanleiding was voor mijn carrière bij de politie, heeft hij nooit geweten.

Het toelatingsexamen bij de rijkswacht is een makkie. 'Vul de ontbrekende letters in: Hij wor.. opgeroepen.' Dat is het

niveau van de taalproef. Bij rekenen blijft de test beperkt tot optelsommen van getallen met drie cijfers.

Ik ben geslaagd en vertrek op 27 december 1971 gepakt en gezakt naar de Koninklijke Rijkswachtschool in Etterbeek (Brussel). Ik heb geen idee wat mij te wachten staat, onze doelman is mijn enige referentiepunt. Met mijn intolerantie voor alles wat hiërarchie uitstraalt, besef ik niet in welk wespennest ik mijn hoofd steek.

Er wordt een eerste selectie gemaakt tussen de rekruten bestemd voor het paardenvolk en die voor het voetvolk. Voor de bereden rijkswacht zijn er te weinig kandidaten. De leiding duidt een paar Chinese vrijwilligers aan. Ik praat me eruit met een flauwe grap: ‘Met mijn uiterlijk zullen mensen twijfelen of de lul van het paard in plaats van eronder te hangen, erbovenop zit.’ De officier brult dat ik straks wel anders zal piepen. Hij slaat mij over en selecteert de man achter mij voor de paardensectie.

Er is één constante in de opleiding: discipline en nog eens discipline. Wie zich niet aanpast, krijgt tuchtstraffen, of consignes zoals de militairen dat noemen. Als ik bedenk hoe vaak ik vroeger op school strafstudie heb gekregen, weet ik dat ik een vogel voor de kat ben. Maar de officier die ons lesgeeft, weet met mij wel raad. Hij laat me elke les op mijn stoel vastbinden omdat ik anders onderuitgezakt in de klas zit. Handen in de zakken? Ook dat loste hij handig op. Ik moet de zakken van mijn broek dichtnaaien.

Tijdens de opleiding verblijven wij verplicht een hele week in de kazerne. Op vrijdagavond worden we gelost tot zondag-

avond, wanneer iedereen om middernacht terug in de kazerne moet zijn. Wanneer het uur om de trein naar Brussel te nemen nadert, blokkeer ik. Vanuit de jeugdclub in Borgerhout waar ik met vrienden uitga, bel ik vrijwel elke zondag naar de kazerne om mij ziek te melden. Problemen met de maag.

De rijkswacht pakt ziekteverzuim doortastend aan. Op maandagochtend bellen twee rijkswachters aan bij mij thuis. Ik moet mee naar de kazerne en word op een dieet gezet. Als dat mijn maagproblemen niet verhelpt, zal ik worden opgenomen in het militair ziekenhuis. Ik worstel mij door de opleiding.

De tucht, de uniformiteit, de indoctrinatie en de afkeer van de officieren doen een sterke groepsgeest ontstaan. Veel jongens hebben zo'n structuur nodig om te functioneren. Hun onderwerping aan het militaire regime compenseren zij buiten de kazerne. Daar voelen zij zich sterker dan Jan Modaal, daar zijn zij de arm der wet.

We zijn allemaal twintig, jong en onbezonnen. Een rekrut uit onze groep komt elke zondag met een andere auto naar de kazerne. Dat is zijn manier om indruk te maken op de groep. Tot hij plots niet meer opdaagt. Hij zit in de cel wegens auto-diefstal.

Een andere kerel van 'den buiten' laat zich ontvallen dat hij nog nooit een naakte vrouw heeft gezien. Ik maak hem wijs dat wij die avond een prostituee mee naar de kamer zullen smokkelen om hem te ontmoagden. Ik verstop mij in mijn bed onder een deken en laat mijn onderkant bloot. Mijn piemel heb ik tussen mijn benen gestopt, zodat er alleen nog een behaarde driehoek zichtbaar is. De jongen krijgt te horen dat de vrouw anoniem wil blijven. Hij moet de kamer binnengaan, zijn ding doen en wegwezen. Met een joekel in zijn slip komt hij op het bed toegelopen. Hij ziet mijn Bermudadriehoek, ziet dan de

fors behaarde benen en gaat ervandoor, ervan overtuigd dat het een gecasteerde man is die met hem wil vrijen.

Uiteraard zitten er ook jongens in mijn groep die uit idealisme bij de rijkswacht zijn gegaan. Zij slagen erin om schijnbaar gewillig mee te gaan in het systeem maar toch hun eigen ding te doen. Op de juiste momenten houden zij hun mond in plaats van luidruchtig kritiek te spuien.

Ik kan dat met mijn karakter niet aan, ik kan sowieso nooit langer dan twee minuten zwijgen. De collega's proberen mij dikwijls het zwijgen op te leggen als er wat zwaait, maar dat lukt hen zelden. Mensen vinden het niet grappig als ik hen op de korrel neem. Dan ben ik vlijmscherp en spaar ik rang noch stand. Mijn 'vuil bakkes' zal mij nog dikwijls in verlegenheid brengen.

In een vlaag van overmoed schrijf ik mij in voor het examen van opperwachtmeester, tot ik te horen krijg dat de opleiding twee jaar duurt en de discipline er nog veel zwaarder is. Ik meld mij dan maar drie weken ziek. De opleiding is al gestart als ik terugkom, en ik kan niet meer inpikken. Een officier troost mij: 'Je hoeft niet te wanhopen. Er komen nog kansen voor jou', zegt de man, die niet begrijpt waarom ik zo triomfantelijk afscheid neem.

De Groep Diane

Die volgende kans komt er sneller dan verwacht. Tijdens de Olympische Spelen in München van 1972 wordt er een bloedbad aangericht bij een Palestijnse gijzelingsactie: elf atleten en officials van de Israëliische ploeg en vijf gijzelnemers worden gedood tijdens een bevrijdingsactie van de Duitse politie. Het interventieteam bestond uit gewone agenten. Kort na München worden er overal speciale interventie-eenheden opgericht.

Ook de rijkswacht reageerde snel en stampet een interventie-eenheid uit de grond, de Groep Diane, zo genoemd naar de Griekse godin van de jacht. Iedereen mag zich kandidaat stellen. Ik ben geïnteresseerd, want de Groep Diane zou veel aan sport doen en hoefde zich niet te houden aan de uren van de kazerne.

De selectieproeven doorloop ik met de nodige plantrekkerij. Een mars van 25 kilometer of acrobatie in de gymles: vaak mis ik ervanonder met een doktersbriefje.

Tegenwoordig zijn de selectie en de training voor de Groep Diane bijna wetenschappelijk uitgewerkt. Alleen agenten die in gevaarlijke situaties het hoofd koel houden en hun taak nauwgezet uitvoeren, maken kans op een plaats bij het elitekorps. ‘Minimaal geweld, maximale efficiëntie’, zo omschrijft de Groep Diane, later het Speciaal Interventie Eskadron (SIE), haar aanpak.

Wat een verschil met de improvisatie tijdens de eerste jaren van de Groep Diane. Onze groep is een bende cowboys, de ene al gekker dan de andere. De Groep Diane is van bij de oprichting een verzamelplaats voor ruige kerels. Veel jongens hebben een carrière als paracommando achter de rug of hebben al in Congo gewerkt. Zij houden zich in de kazerne gedeisd, terwijl jonge nieuwkomers zoals ik de boel op stelten zetten. Geef zo’n jonge, onbezonnen kerel een wapen in handen en je krijgt gegarandeerd ongelukken.

Wanneer ik weer geschikt voor de dienst ben verklaard, is de schietopleiding net begonnen. Precisieschieten met pistool wordt mijn specialiteit. De Groep Diane is uitgerust met FAL-geweren en coltrevolvers. De gewone eenheden moeten tevreden

zijn met ouderwetse Lee Enfieldgeweren.

De colts zijn zo'n leuk speelgoed dat een ongeluk niet kan uitblijven. Eerst zijn de spelletjes nog onschuldig. Na een schietwedstrijd nuttigen we nog een paar consumpties en daarna rijden we terug naar de kazerne in Etterbeek. Voor de lol vuurt een collega onderweg op verkeersborden. De schutter wordt uiteraard ontmaskerd en uit de rijkswacht ontslagen. Als burger zal hij later mee de veiligheid van de luchthaven in Zaventem verzekeren.

Een ander incident met wapens heeft wél grote gevolgen, maar het wordt door de rijkswachtleiding in de doofpot gestopt. Wanneer wij na een weekend terug in de kazerne komen, is een kamer op onze gang afgespannen met politielint. Het is ten strengste verboden om er een voet binnen te zetten. De collega's uit die kamer zwijgen als wij vragen wat er aan de hand is. De leiding heeft hen spreekverbod opgelegd. Wie dat overtreedt, wordt stante pede weggestuurd uit de Groep Diane. Mondjesmaat komen wij toch te weten wat er aan de hand is. Na een avond stappen, hebben enkele leden van de Groep Diane zich aan een spelletje Russische roulette gewaagd. De colt-revolver werd doorgegeven in de kring. Iedereen moest om beurten een draai aan de trommel van de revolver geven, het wapen tegen zijn slaap zetten en de trekker overhalen. In de trommel zit er slechts één patroon. De eerste die de trekker overhaalt, schiet zich onmiddellijk door het hoofd. Na enkele dagen coma overlijdt hij. De leiding houdt het op een ongeluk. Officieel wordt er nooit meer over dit incident gesproken.

Het machogedrag binnen de Groep Diane is nauwelijks in te tomen. Zo maakt iemand 's morgens een paar collega's wakker door een wurgslang in hun bed te gooien. Die had hij van thuis meegebracht. Als waanzinnigen hollen de jongens in hun onder-

broek naar buiten. Wanneer we 's avonds uitgaan, gaat de slang ook mee. De collega krult het beest rond zijn nek en verstopt het dan onder zijn hemd. Af en toe laat hij de slangenkop tussen de boorden van zijn hemd piepen. Een dag later staat de man in de krant onder de titel: 'Eeeiiiik, rare hobby's op café'.

Ik verwittig de collega dat ik zijn slang doodschiet als hij mij ooit zo'n streek zou lappen. Hij waagt het toch. Op een ochtend komt hij binnen met een paardenzweep en laat die onder mijn dekens kronkelen. Uitzinnig van schrik spring ik uit bed en vlucht naar de gang. Daar staan een tiental collega's klaar om mij uit te lachen. Dat vraagt om wraak! De eerstvolgende keer dat hij ligt te slapen, gooi ik een brandende krant onder zijn dekens. Wanneer hij in paniek rechtveert, giet ik een emmer ijskoud water over hem. En ook een beetje over de brandende krant.

De Groep Diane is altijd stand-by voor tussenkomst in gevaarlijke situaties. Zo moet ik deelnemen aan de eerste officiële operatie van onze eenheid. Een dolgedraaide man moordt in hartje Brussel zijn gezin uit en schiet ook een voorbijganger dood. De Brusselse politie sluit de wijk af en belt ons om de man te overmeesteren. Onze inval is overbodig. De man heeft zich een kogel door het hoofd gejaagd. In het huis vinden wij de lijken van de vermoorde vrouw en hun vier kinderen. Het zijn de eerste doden in mijn carrière. Eén lichaam ligt uitgestrekt op de trap. Dat beeld zal ik niet snel vergeten.

We worden ook opgetrommeld voor een bezoek van president Ford aan België en moeten enkele dagen op een dak liggen om van daaruit de Amerikaanse ambassade te bewaken, waar de president overnacht. Om niet van het schuine dak te schuiven, is mijn ene been vastgebonden aan een raam. Op het dak van

de ambassade doen Amerikaanse elitesoldaten hetzelfde werk als wij. Ik voel me nutteloos, maar wanneer ik rondkijk, zie ik in de barre koude alleen de fiere blikken van collega's die deze job met hart en ziel uitvoeren.

Een andere keer worden we opgevorderd om in overall naar het binnenplein van de kazerne te komen om 'betogerke te spelen'. Als speciale opdracht moet ik met twee collega's het waterkanon proberen te beklimmen. Voorzien van een fluitje, een handdoek en wat voetzoekers mag onze bende betogen, zodat de rijkswacht zijn ordehandhavingstechnieken kan demonstreren voor een tribune met binnen- en buitenlandse gasten.

De oefening begint nog leuk. Als betogers schelden wij de ordehandhavers verrot. Dat lucht op. Tot de deuren van de stallingen ineens opengaan en de rijkswachters te paard een wilde raid uitvoeren. Hysterisch krijsen de officieren dat wij met de handdoeken moeten zwaaien en voetzoekers gooien. Ik kan net op tijd wegduiken voor de rondzweepende matrakken. De betoging wordt uiteengeslagen. Op de tribune weerklinkt applaus.

Bij de tweede demonstratie moeten een paar jongens door de linies dringen en zal het waterkanon in actie komen. Het fanatisme neemt aan beide kanten toe. Bij de doorbraakpoging slaan rijkswachters hun collega-betogers met de kolf van het geweer tegen de grond. Een jongen krijgt een klap van een kolf in zijn gezicht. Een andere wordt in zijn hals geslagen, waardoor hij drie maanden lang niet goed kan slikken.

Na een schermutseling raak ik tot aan het waterkanon en klim naar boven. Triomfantelijk steek ik mijn gebalde vuist in de lucht. Mijn 'moment de gloire' is echter van korte duur. Een waterkanon is beveiligd met een elektrisch afweersysteem.

De operator schakelt het systeem in en de stroomstoten schieten door mijn lichaam. Met veel kabaal donder ik naar beneden.

De leidende officieren van de ordedienst nemen zo fier als een gieter de felicitaties in ontvangst en marcheren saluerend voorbij de tribune. Bij onze bende betogers is er ongenoegen over het onnodig harde optreden tijdens de oefening. Ook ik doe mijn beklag bij een officier: ‘Waarom worden wij hier als kanonnenvlees gebruikt?’ De man lacht mijn klachten weg. Alweer een bewijs dat de logica van het militaire leven niet voor mij is weggelegd.

Schutter in tranen

In mijn tweede jaar bij de Groep Diane moet ik verplicht deelnemen aan een internationaal schietkampioenschap in Leopoldsburg. Ik heb de hele nacht gewerkt en amper een uur geslapen en heb er geen zin in. Samen met vijf collega’s komen we op het schietveld aan. Het lijkt wel een beschutte werkplaats voor dolgedraaide militairen: mannen zijn in de weer met oogdruppels, speciaal ontwikkelde kledij, afgestelde kijkers en brillen.

Tijdens de eerste ronde schiet ik ongeïnteresseerd mijn lader leeg. Tot mijn consternatie gaan we door naar de halve finale. Een collega, sportmonitor bij de Groep Diane, springt een gat in de lucht. Hij waant zich al schietkampioen. In de halve finale staan wij naast elkaar. Van de tien schoten los ik er één opzettelijk op zijn schietschijf. Met mijn negen schoten in mijn doelwit val ik af. De sportmonitor mag evenmin door. Huilend probeert de man aan de jury uit te leggen dat hij maar tien en geen elf schoten heeft afgevuurd. Het mag niet baten. Onze ploeg ligt eruit en moet terug naar Brussel.

In de kazerne kan ik natuurlijk mijn mond niet houden en vertel ik het verhaal aan de andere Diannekes, maar iemand

verklikt mij bij de sportmonitor. De volgende judoles neemt hij wraak: tijdens een kamp kan ik hem met zijn hoofd in een beenschaar nemen. Hij smeekt mij om hem los te laten. Ik weiger, tenzij hij belooft om mij met rust te laten. Pas na tien minuten capituleert hij en klopt af op de mat. Ik los mijn greep en sta recht. De monitor springt in mijn nek en neemt mij in een wurggreep. Ik vecht terug maar tegen een man met zwarte gordel ben ik niet opgewassen. In zijn blinde woede wurgt hij mij zo hard dat ik het bewustzijn verlies. Hij heeft het zelfs niet in de gaten, tot een paar toeschouwers ingrijpen. Ik vraag me af hoe het was afgelopen als zij er niet waren geweest.

Het zal nooit meer goed komen tussen mij en de sportmonitor. Maanden later staan wij in dezelfde ploeg die een inval moet doen in de Spaanse ambassade. Een bende gewapende dieven zit mogelijk nog binnen. Snotapen als wij kennen nauwelijks gevaar en we stormen de ambassade binnen. De sportmonitor, een veertiger met vrouw en kinderen, blijft verlamd van de schrik buitenstaan. Een dag later mag hij zijn koffers pakken bij de Groep Diane.

Wanneer ik hem later in de kazerne tegenkom, kan ik het niet laten om een denkbeeldig pistool op hem te richten en 'pang pang' te roepen. Willen provoceren is altijd een van mijn slechtste eigenschappen geweest.

Het leven bij de Groep Diane lijkt spannender dan het in werkelijkheid is. Onze tussenkomsten zijn in die beginperiode weinig spectaculair. Enkele invallen draaien zelfs uit op een hilarische vertoning. Zo worden wij op een keer uitgestuurd om een gevaarlijke bankovervaller thuis te arresteren. Iemand schiet traangasgranaten naar binnen terwijl wij met een tiental mannen verdekt staan opgesteld tegen de gevel. De collega beukt de deur in en stormt de trap in de hal op. Wanneer ik als

laatste de woning binnenstap, word ik bijna omvergelopen door de collega's die dringend terug naar buiten willen. Zij zijn onwel geworden van de overvloed aan traangas. Onze bestorming heeft veel weg van een scène uit een slapstickfilm, we lopen elkaar de hele tijd voor de voeten. De verdachte bankovervaller ligt ondertussen verscholen onder zijn bed te zieltogen. Wat is hij opgelucht als hij buiten met de boeien om wat frisse lucht kan inademen.

Bij operaties zitten wij vaak uren in een wachtlokaal tot er beslist wordt om in actie te komen. Bij gijzelingen bijvoorbeeld, duurt het wachten lang. Het resultaat is altijd hetzelfde: er wordt eindeloos onderhandeld tot de verdachte zich overgeeft en de Groep Diane niet tussenbeide hoeft te komen. Maar met die verloren tijd weet ik wel raad: zoals Conscience zijn volk leerde lezen, zo leer ik de rijkswacht kaarten. Altijd zitten de benodigdheden in mijn rugzak: een spel kaarten, een speelmatje en gokfiches die ik zelf uit karton heb gemaakt.

Op patrouille

Als er geen interventies zijn, moeten wij sporten of 'patrouille antibanditisme' rijden in Brussel. Op goed geluk doorkruisen wij de hoofdstad in onze anonieme, zwarte Peugeot's op zoek naar verdachte individuen. Onze favoriete sector is de prostitutiebuurt aan het Noordstation. Je vindt er gezochte criminelen en drugsdealers en je krijgt er nog eens wat te zien. De meisjes kennen ons en slaan al eens een praatje.

Op een nacht worden collega's van een andere Dianepatrouille tegengehouden door een hysterische prostituee. Zij heeft een bloedneus en beweert beroofd en verkracht te zijn door een dronkaard. De collega's vinden binnen de portefeuille van een man. Net op dat moment slaat de prostituee alarm. De klant komt namelijk terug de straat in gelopen, vermoedelijk om zijn

portefeuille op te halen. De collega's verschuilen zich achter de deur en springen de man in de nek.

Wanneer onze ploeg ter versterking bij het peeskamertje aankomt, zie ik een Dianecollega op een stoel zitten. Hij is niet in uniform. Vermoedelijk de tipgever, denk ik, en ik zeg vriendelijk goeiedag. Dan pas zie ik de handboeien rond zijn polsen. Onze collega had zijn libido niet kunnen onderdrukken en was de vrouw te lijf gegaan. De andere collega's staan er verslagen bij. Hoe durft iemand het imago van de Groep Diane zo te besmeuren? De rijkswacht heeft geen medelijden met de kerel en ontslaat hem op staande voet. Voor mij is het de eerste keer dat ik met een louche collega in aanraking kom. Er zullen er nog verschillende volgen.

De 'patrouilles antibanditisme' zijn niet zonder gevaar. Op een ochtend zit mijn dienst er bijna op wanneer een auto plots wegstuift. Onze ploeg bestaat uit drie man: ik, een collega van Diane en een rijkswachter van een andere eenheid. De vluchtende auto komt klem te zitten in het verkeer wanneer een taxichauffeur hen opzettelijk de weg verspert. Een passagier stapt uit en geeft zich over. De chauffeur springt ook uit de auto en richt een pistool op ons. 'Ik knal jullie allemaal af', brult hij. De man heeft net een wapenwinkel overvallen. Onderweg is al een deel van de buit uit de auto gegooid. De weg ligt bezaaid met wapens en munitie.

Mijn collega en ik zoeken dekking achter onze Peugeot. Onze derde man durft niet uit te stappen. Hij legt zich plat op de achterbank en begint te wenen, ervan overtuigd dat zijn laatste uur heeft geslagen. Dan richt mijn collega zich op en loopt ongewapend naar de gevaarlijke gangster toe. Die herhaalt zenuwachtig zijn dreigement: 'Blijf staan of ik knal u af. Ik meen het, ik meen het.' Mijn collega loopt verder, pakt het

pistool af en doet hem de boeien aan. Ik kan mijn ogen niet geloven. Zo zelfverzekerd.

De officier van wacht is in zijn nopjes met de arrestaties. Hij beloont ons met een extra dag verlof. Wanneer ik zijn kantoor verlaat, roept hij mij terug. 'Kind, uw haar is te lang. Na die arrestaties van vannacht kan ik u daar moeilijk voor straffen. Weet je wat ik doe? Ik trek uw dag verlof weer in.' Alsof dat géén straf was. Dat is voor mij de spreekwoordelijke druppel. Zulk machtsmisbruik pik ik niet langer. Ik wilde al langer weg bij de rijkswacht, maar door deze rotstreek staat mijn beslissing vast. Ik verbreek mijn contract en enkele maanden later ben ik weg.

Bij mijn afscheid van de Groep Diane kan een officier zijn minachting niet verbergen. 'Denk eraan dat ze bij de gemeentepolitie minder tolerant zullen zijn voor je fratsen', waarschuwt hij. Hij kan niet begrijpen dat iemand een elite-eenheid als de Groep Diane inruilt voor de politie van Borgerhout. Voor hem zou het voelen als een persoonlijke nederlaag. Voor mij komt het eerder over als het terugwinnen van mijn vrijheid.